

N.K.
JEMISIN

FANTASY

„Apocalipsa în toată furia și frumusețea ei.“

B&N.com

„Complexă și nemaipomenită.“

The New York Times

„*Al Cincilea Anotimp* este o operă de artă. Am simțit fiecare șoc – iar povestea e plină de momente șocante – până în măduva oaselor.“

Brian Staveley, scriitor

„Talentul lui Jemisin de a construi lumi și a frânge inimi sporește cu fiecare carte.“

Kirkus

„Proza fermecătoare a lui Jemisin și direcția curajoasă a romanului asigură contextul perfect pentru povestea fascinantă a unor personaje determinate, care luptă să salveze o lume condamnată.“

Publishers Weekly

„Genial! O carte minunată și răsturnări de situație incredibile.“

The Washington Post

„*Al Cincilea Anotimp* cere mult de la cititorii ei, dar îi și recompensează din plin.“

SFF World

„*Al Cincilea Anotimp* este o carte ambițioasă, cu un protagonist a cărui complexitate nu devine evidentă până aproape de sfârșitul romanului. Opera lui Jemisin contribuie la metamorfozarea lentă, dar categorică, a science-fictionului și a fantasy-ului.“

The Guardian

„Jemisin s-ar putea să fie cea mai pricepută creatoare de lumi a zilelor noastre. E o maestră în tot ceea ce face.“

RT Book Reviews

N.K.
JEMISIN

Al Cincilea Anotimp

**Cartea întâi din seria
„Pământul sfărâmat“**

Traducere din limba engleză și note
de Laura Ciobanu

PALADIN

AȘA VINE SFÂRȘITUL LUMII.
PENTRU ULTIMA OARĂ

A sosit un anotimp al sfârșiturilor. Începe cu imensul rift roșu ce brăzdează centrul unicului continent al acestei lumi, scuișând cenușă cât să întunece cerul ani în șir. Sau chiar secole. Începe cu moartea, cu un fiu ucis și o fiică dispărută. Începe cu o trădare și cu răni de mult adormite deschizându-se și supurând.

Și se sfârșește cu tine. Ești Neclintirea, o regiune deprinsă de mult cu dezastrul, unde orogenii mănuiesc puterea pământului ca pe o armă și-s mai de temut decât lungă noapte rece. Și vei fi fără milă.

*Tuturor celor siliți să lupte pentru respectul de care ceilalți
se bucură de la sine*

PLACA
MINIMA

Arcticele

Tundra

NORDMEDLAT

PLACA
MAXIMA

NECLINTIREA

distanța în kilometri

0 1000 2000

SUDMEDLAT

Antarticele

Lanțul Yobanc

Iacul Tekkaris

Muntele Akok

Desertul Ners

Coasta de Vest

Coasta de Est

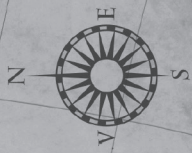
Allia

Meov

Yumenes

Alebid

Tiribo

PROLOG

Ești aici

Hai să începem direct cu sfârșitul lumii, ce zici? Să terminăm odată cu asta și să trecem la chestii mai interesante.

Este, mai întâi, un sfârșit în plan personal. În zilele ce vor urma, un gând îi va tot da târcoale, în timp ce își va imagina cum a murit fiul ei și va încerca să înțeleagă ceva atât de inerent illogic. Va acoperi trupușorul frânt al lui Uche cu o pătură – mai puțin fața, fiindcă lui îi este frică de întuneric – și va sta împietrită alături, fără să acorde atenție lumii care se sfârșește afară. Înăuntrul ei lumea s-a sfârșit deja și niciunul dintre aceste sfârșituri nu-i cel dintâi. Este deja o veterană a sfârșiturilor.

Asta e tot ce poate gândi, atunci și în zilele ce vor urma: „Măcar a fost liber”.

Și, ori de câte ori acea parte a ei uluită și șocată reușește să formuleze această aproape-întrebare, îi răspunde acea parte a ei cinică și epuizată: „N-a fost. Nu chiar. Dar de-acum încolo va fi”.

*

Însă ai nevoie de context. Hai să începem din nou cu sfârșitul, de data aceasta la nivel continental.

Iată un ținut.

Este un ținut absolut banal. Munți și platouri, canioane și delte, tot tacâmul. Nimic ieșit din comun, cu excepția

dimensiunilor și a dinamismului său. Pentru că acest ținut se mișcă fără încetare. Asemenea unui bătrân fără somn, gâfâie și oftează, se strâmbă și trage vânturi, cască și înghite în sec. Firește, locuitorii acestui ținut l-au numit Neclintirea. E un ținut al unei ironii tăcute și amare.

Neclintirea a avut și alte nume. Odinioară era alcătuită din mai multe ținuturi. Acum este un unic continent vast, nefragmentat, deși la un moment dat în viitor se va fragmenta din nou.

De fapt, chiar foarte curând.

Sfârșitul începe într-un oraș: cel mai vechi, cel mai întins și cel mai mare oraș din lume. Orașul se numește Yumenes și era cândva inima unui imperiu. Încă mai este inima multor lucruri, deși imperiul a mai pălit în anii care au urmat primei sale ascensiuni, cum li se întâmplă tuturor imperiilor.

Nu mărimea sa face Yumenesul să fie unic. În această parte a lumii există multe orașe mari, înșirate de-a lungul ecuatorului ca o cingătoare de pământ. Oriunde altundeva în această lume satele arareori se transformă în târguri și târgurile arareori devin orașe, pentru că asemenea unități administrative sunt greu de menținut când pământul încearcă să le înghită. Dar Yumenes s-a bucurat de stabilitate în cea mai mare parte a celor douăzeci și șapte de secole ale sale.

Yumenes este unic fiindcă numai aici oamenii au îndrăznit să construiască având în minte nu siguranța, nici confortul, nici măcar frumusețea, ci bravada. Zidurile orașului sunt o capodoperă de mozaicuri lucrate cu grijă și basoreliefuri înfățișând istoria lungă și brutală a acestui popor. Clădirile orașului, multe și îngrămădite, sunt evidențiate de turnuri înalte ca niște degete de piatră, cu felinare lucrate manual și alimentate de minunea modernă a hidroelectricității, cu poduri elegant arcuite, făurite din sticlă și din cutezanță, cu structuri arhitecturale numite *balcoane*, atât de simple și totuși de o asemenea nesăbuintă încât nimeni, în toată istoria

scrisă, nu a mai construit așa ceva. (Dar o mare parte din istorie este nescrisă. Nu uita.) Străzile nu sunt pavate cu lespezi lesne de înlocuit, ci cu un material miraculos, neted și neîntrerupt, căruia oamenii îi spun *asfalt*. În Yumenes, până și cartierele săracilor sunt îndrăznețe, doar niște bojdeuci cu pereți subțiri care ar fi dărâmate de o furtună mai zdravănă, darămite de un cutremur. Și totuși, stau în picioare și au stat astfel timp de multe generații.

În centrul orașului se află mai multe clădiri înalte, așa că probabil nu e o surpriză că una dintre ele este mai mare și mai îndrăzneță decât toate celelalte la un loc: o piramidă masivă, cu baza în formă de stea, din cărămizi de obsidian cioplite cu precizie. Din punct de vedere arhitectural, piramidele sunt cele mai stabile construcții, iar aceasta e o piramidă cu cinci laturi. Și fiindcă suntem în Yumenes, în vârful piramidei se află o sferă geodezică¹ enormă cu pereți fațetați, ca un chihlimbar translucid, părând să se balanseze ușor, deși fiecare parte a construcției a fost gândită cu unicul scop de a o susține. Dar *pare* precară și asta e tot ce contează.

Steaua Neagră este locul unde conducătorii imperiului se întâlnesc pentru a governa. Sfera de chihlimbar este locul unde îl ascund pe Împărat, ținut în puf, perfect. Bântuie pe holurile aurite cu o disperare aristocratică, făcând ce i se spune și temându-se de ziua în care stăpânii lui vor decide că fiică-sa ar fi un ornament mai reușit.

Apropo, niciunul dintre aceste locuri sau oameni nu contează. Le pomenesc doar de dragul contextului.

Dar iată un om care va conta enorm.

Deocamdată imaginează-ți cum arată. Imaginează-ți și ce gândește. S-ar putea să te înșeli, să fie simple speculații, dar un anumit grad de probabilitate trebuie să opereze: ținând

---

¹ Structură sferică a cărei suprafață constă dintr-o rețea de poligoane.

cont de ceea ce urmează să facă, nu există decât câteva lucruri care i-ar putea trece prin minte în acest moment.

Stă în vârful unui deal, nu prea departe de pereții din obsidian ai Stelei Negre. De aici poate vedea mai tot orașul, îi poate simți mirosul, se poate lăsa înghițit de larma lui. Pe una dintre aleile asfaltate de dedesubt se plimbă un grup de femei tinere. Dealul se află într-un parc foarte iubit de locuitorii orașului. („Păstrează zona verde înăuntrul zidurilor“, așa te învață legea-n piatră, dar în majoritatea comunităților spațiul verde constă din pârloage acoperite de îngurășămintă naturale: leguminoase și alte plante care îmbogățesc solul. Numai în Yumenes zonele verzi sunt gândite să bucure ochiul.) Femeile râd de spusele uneia dintre ele și o briză trecătoare poartă sunetul până la urechile bărbatului. El închide ochii și savurează tremoloul slab al vocilor și ecoul și mai slab al pașilor, ca bătăile unor aripi de fluture pe sessapinealele lui. Desigur, nu poate sessiza toate cele șapte milioane de locuitori ai orașului; e bun, dar nu atât de bun. Majoritatea lor, însă, da, sunt acolo. *Aici*. Respiră adânc, apoi el și pământul devin una. Oamenii calcă pe filamentele nervilor lui, vocile lor îi înfioară perișorii fini ai pielii, răsuflările lor pun în mișcare aerul pe care el îl trage în plămâni. Îl împresoară. Îl pătrund.

Dar știe că el nu este și nu va fi niciodată unul dintre ei.

— Știai că cea dintâi lege-n piatră a fost efectiv *scrisă* în piatră? Întreabă el pe un ton de conversație. Ca să nu poată fi modificată în funcție de modă sau politică. Ca să nu se piardă.

— Știu, spune însoțitoarea lui.

— Îhî. Da, probabil erai acolo când a fost consemnată, am uitat.

Oftează, privind femeile care se îndepărtează până le pierde din vedere.

— Pe tine te pot iubi în deplină siguranță. N-o să mă dezamăgești. N-o să mori. Și cunosc deja prețul.

Însoțitoarea lui nu răspunde. Nici nu se aștepta la un răspuns, deși o parte din el spera să primească unul. A fost atât de singur.

Dar speranța este irelevantă, la fel ca multe alte sentimente care, știe bine, l-ar împinge la disperare dacă s-ar mai gândi la ele. A cumpănit destul. Vremea șovăielii a trecut.

— O poruncă e cioplită în piatră, spune el desfăcându-și brațele.

Imaginează-ți că-l dor obrajii de cât a zâmbit. Zâmbește așa de ore în șir: cu dinții încleștați, cu buzele arcuite, cu ochii mijiiți, arătându-și ridurile. Să zâmbești convingător este o artă. E important ca zâmbetul să ți se citească în privire, altfel oamenii își vor da seama că-i urăști.

— Cuvintele cioplite sunt absolute.

Nu se adresează cuiva anume, dar alături de el stă o femeie sau o ființă care seamănă cu o femeie. E doar o imitație superficială a unei persoane de sex feminin, un simplu gest de politețe. Și nici rochia cu falduri largi pe care o poartă nu e o țesătură. Pur și simplu a modelat o parte din substanța dură a ființei ei pentru a corespunde preferințelor ființelor fragile și muritoare printre care se mișcă în acest moment. De la depărtare iluzia funcționează, cel puțin pentru o vreme, făcând-o să treacă drept o femeie care stă nemișcată. De aproape însă, un eventual privitor ar remarca pielea ei albă ca porțelanul. Nu-i o metaforă. Ca sculptură ar fi frumoasă, chiar dacă neîndurător de realistă pentru gusturile locale. Majoritatea yumeniților preferă rafinamentul artei abstracte, nu vulgaritatea realismului.

Când se întoarce către bărbat, o face încet; la suprafață, mâncătorii de piatră sunt lenți, cu excepția momentelor când nu-s – mișcarea o scoate din sfera frumuseții artistice, preschimbând-o în ceva cu totul diferit. Bărbatul s-a obișnuit cu asta, dar chiar și așa, n-o privește. Nu vrea ca repulsia să-i strice momentul.

— Ce-o să faci? o întrebă el. Când se sfârșește. Se vor înălța ai tăi dintre ruine și vor ocupa lumea în locul nostru?

— Nu, spune ea.

— De ce nu?

— Puțini dintre noi sunt interesați de așa ceva. Și, oricum, voi veți fi în continuare aici.

Bărbatul înțelege că ea vorbește la modul general. „Cei de soiul tău. Omenirea.“ Îl tratează adesea de parcă ar fi reprezentantul întregii lui specii. Și el procedează la fel cu ea.

— Pari foarte sigură.

Femeia nu răspunde. Mâncătorilor de piatră nu prea le stă în fire să afirme ceva ce-i evident. Lui îi pare bine, fiindcă îl irită felul ei de a vorbi: nu face aerul să vibreze ca o voce umană. Nu știe cum anume e posibil. Nu-i *pasă* cum anume e posibil, dar în clipa asta ar vrea ca ea să tacă.

Ar vrea ca *totul* să tacă.

— Sfârșitul, zice el. Te rog.

Și apoi își extinde acel control fin pe care lumea i l-a inculcat prin spălarea creierului, trădare și brutalitate, și acea sensibilitate pe care stăpânii lui i-au cultivat-o prin generații de violuri, constrângeri și selecție extrem de nenaturală. Își răsfiră convulsiv degetele și simte pe harta sensibilității sale câteva puncte care reverberează: tovarășii lui de sclavie. Nu-i poate elibera, nu la propriu. A mai încercat și a dat greș. Însă poate să se asigure că suferința lor va sluji unei cauze mai mărețe decât trufia unui oraș sau teama unui imperiu.

Așa că se scufundă adânc și cuprinde imensitatea vibrantă a orașului, cu zumzetul, tropotul și freamățul lui, terenul stâncos mult mai liniștit de dedesubt și vârtejul furios de căldură și presiune de sub acesta. Apoi se extinde în toate părțile, cuprinzând imensa bucată de scoarță planetară, ca o piesă instabilă de puzzle, pe care e așezat continentul.

Și în cele din urmă se extinde în sus. În căutarea puterii.

Cuprinde toate astea, straturile și magma, oamenii și puterea, în mâinile lui imagineare. Totul. Ține totul în mâini. Nu e singur. Pământul e cu el.

Și-atunci îl sfârâcă.

*

Aici este Neclintirea, care nu e neclintită nici în zilele ei cele mai bune.

Acum unduiește și vibrează pradă unui cataclism. Acum, pe direcția est-vest, există o linie, mult prea dreaptă, de o precizie evident nenaturală, străbătând cingătoarea ecuatorului de la un capăt la altul. Punctul de pornire al acestei linii este orașul Yumenes.

Linia e adâncă, e ca o rană, ca o tăietură până în miezul planetei. Pe unde trece se revarsă magmă proaspătă, emanând o strălucire roșiatică. Pământul știe să se vindece singur. Această rană va prinde repede coajă, în termeni geologici, apoi oceanul purificator îi va umple contururile, despărțind Neclintirea în două. Până să se petreacă toate acestea însă, rana va supura nu doar căldură, ci și gaze și cenușă întunecată și zgrunțuroasă, suficient ca să acopere în câteva săptămâni cerul de deasupra celei mai mari părți a Neclintirii. Plantele de pretutindeni vor muri și animalele care depind de ele vor flămânzi, iar animalele care le mănâncă pe acestea vor flămânzi și ele. Iarna va veni mai devreme, va fi aspră și va dura mult, mult de tot. Desigur, la un moment dat *se va sfârși*, ca orice iarnă, și atunci lumea va reveni la normal. În cele din urmă.

În cele din urmă.

Locuitorii Neclintirii trăiesc într-o perpetuă anticipare a dezastrului. Și-au construit ziduri, au săpat puțuri și au făcut provizii cu mâncare, așa că pot rezista cu ușurință cinci, zece, chiar douăzeci și cinci de ani într-o lume fără soare.

„În cele din urmă“ însemnând, în acest caz, „câteva mii de ani“.

Privește, norul de cenușă deja se întinde.

*

Dacă tot explicăm contextul la nivel continental, *planetar* chiar, ar trebui să luăm în calcul și obeliscurile care plutesc deasupra tuturor.

Odinioară, când au fost construite, amplasate și folosite, obeliscurile aveau alt nume, dar nimeni nu și-l mai amintește, la fel cum nu-și mai amintește la ce serveau aceste mărețe mașinării. În Neclintire, amintirile sunt fragile ca ardezia. De fapt, acum nimeni nu mai acordă atenție acestor obiecte, deși sunt enorme, frumoase și puțin înfricoșătoare: masive așchii cristaline care plutesc printre nori, răsucindu-se încet și urmând niște trasee de zbor de neînțeles, încețoșându-se din când în când ca și cum n-ar fi tocmai reale, ca și cum ar putea fi doar un efect al luminii. (Nu sunt.) Este evident că obeliscurile nu sunt un fenomen natural.

Este la fel de evident că sunt irelevante. Fascinante, dar inutile: încă o piatră de mormânt a încă unei civilizații nimicite pentru totdeauna de eforturile neostoite ale Taicii Pământ. Pe lume mai sunt multe asemenea monumente funerare: ruinele a o mie de orașe, un milion de statui ale unor eroi sau zei pe care nimeni nu și-i mai amintește, câteva zeci de poduri către nicăieri. Înțelepciunea populară a Neclintirii ne învață că asemenea lucruri nu trebuie admirate. Oamenii care au construit aceste lucruri din vechime erau slabi și au pierit, așa cum, inevitabil, cei slabi trebuie să piară. Mai de condamnat este faptul că *au dat greș*. Iar constructorii obeliscurilor au dat greș mai rău ca toți ceilalți.

Dar obeliscurile există și joacă un rol în sfârșitul lumii și de aceea sunt demne de menționat.

*

Înapoi la chestiuni personale. Trebuie să rămânem cu picioarele pe pământ, ha-ha.

Femeia despre care vorbeam mai devreme, cea al cărei fiu a murit. Nu se afla în Yumenes, din fericire, altminteri aceasta ar fi o poveste foarte scurtă. Și tu n-ai mai exista.

Se află într-un târg numit Tirimo. În limbajul Neclintirii, un târg este un fel de *com* sau comunitate, dar, prin comparație cu alte comuri, Tirimo abia dacă-i suficient de mare ca să merite această denumire. Tirimo e situat în valea cu același nume, la poalele Munților Tirimas. Cea mai apropiată sursă de apă este un pârâiaș intermitent căruia localnicii îi spun Mica Tirika. Într-o limbă care nu a supraviețuit decât sub forma unor fragmente lingvistice persistente, *eatiri* însemna „liniștit“. Tirimo e situat departe de orașele stabile și strălucitoare ale Ecuatorialelor, așa că locuitorii săi au construit cu gândul la inevitabilele cutremure. Nu există turnulețe sau cornișe artistice, ci doar pereți din lemn și cărămidă brună și ieftină, produsă la nivel local și așternută pe fundații de piatră tăiată în stâncă. Nici vorbă de drumuri asfaltate, doar pante ierboase străbătute de cărări de pământ. Numai câteva dintre acele cărări au fost podite cu scânduri sau pavate cu piatră. E un loc liniștit, deși cataclismul care tocmai a avut loc în Yumenes va trimite în curând unde seismice spre sud, ruinând întreaga regiune.

În acest târg se află o casă ca oricare alta. Această casă, situată pe una dintre pante, este doar o gaură săpată în pământ, izolată cu lut și cărămizi ca să nu pătrundă apa și căreia îi fusese construit un acoperiș din lemn de cedru acoperit cu fâșii de pământ ierbos. Locuitorii sofisticăți din Yumenes râd (râdeau) de aceste tranșee primitive atunci când binevoiesc (binevoiau) să discute despre așa ceva, dar pentru locuitorii din Tirimo să locuiești sub pământ este o idee pe cât de inteligentă, pe atât de simplă. Ai răcoare vara

și căldură iarna, iar locuințele sunt rezistente atât în fața cutremurelor, cât și a furtunilor.

Numele femeii este Essun. Are patruzeci și doi de ani. Este asemenea majorității femeilor medlatice: înaltă când stă în picioare, cu spatele drept și gâtul lung, cu șolduri care au purtat fără probleme doi copii și sâni care i-au hrănit cu ușurință, cu mâini zdravene și agile. Solidă și cu carne pe ea, genul de lucruri prețuite în Neclintire. Părul îi atârna în jurul feței în codițe împletite, cam cât degetul ei mic de groase, negre, cu vârfurile decolorate în castaniu. Pielea ei are o neplăcută nuanță de ocru-cafeniu după anumite standarde și o neplăcută nuanță de măsliniu-palid după altele. Corciturile medlatice, așa le spun (spuneau) yumeniții celor ca ea; cu suficient sânge sanzed cât să se vadă, dar nu suficient cât să conteze.

Băiatul era fiul ei. Îl chema Uche. Mai avea puțin și împlinea trei ani. Era micuț pentru vârsta lui, cu ochii mari și nasul cârn, precoce și cu un zâmbet dulce. Nu-i lipsea niciuna dintre trăsăturile de care se folosesc copiii umani ca să câștige dragostea părinților lor de când specia a evoluat către ceva asemănător rațiunii. Era sănătos, isteț și-ar fi trebuit să fie în viață.

Aceasta era camera de zi a casei lor. Era confortabilă și liniștită, o încăpere unde întreaga familie se putea aduna ca să stea de vorbă, să mănânce sau să se joace, să se cuibărească unul într-altul sau să se gâdile. Îi plăcea să-l alăpteze pe Uche aici. Crede că acesta este locul unde a fost conceput.

Și acesta este locul unde tatăl lui l-a omorât în bătaie.

*

Și-acum ultima bucată de context: a doua zi, în valea care înconjoară Tirimo. Cele dintâi ecouri ale cataclismului au trecut deja pe aici, deși mai târziu vor urma replici.